

7/ Nebudem opakovať rozladenie, aké nastalo medzi učiteľstvom pre hromadné prekladanie. Viem, že veľká časť bola nevyhnutne potrebná. No, viem i to, že pri taktnom postupe mohlo sa vyhnúť mnohým neprijemnostiam, najmä tam, kde sa tak stalo so zreteľom na politické hľadiská.

Tieto veci sú veľmi naliehavé, lebo prevažná časť z nich čaká na svoje riešenie dobré dva mesiace.

Rád by som bol, keby si mi ešte pred odchodom do Spojených štátov dal uspokojujúcu odpoveď, aby som zase i ja mal možnosť uspokojiť zainteresované miesta, ktoré sa domáhajú nápravy politickou cestou.

Úprimne Tvoj

Lettrich

Veľavážený pán

Ladislav Novomeský

povereník školstva a osvetu

B r a t i s l a v a

Slovenský národný archív Bratislava, f. Povereníctvo školstva, kart. 4.

Dokument č. 82

Hlásenie okresného tajomníka Demokratickej strany z 10. októbra 1946 o situácii v Skalici

OKRESNÝ SEKRETARIÁT DEMOKRATICKEJ STRANY V SKALICI

Vec: Emil Šimko, okr.(esný) taj.(omník) DS V Skalici,

dňa 10. X. 1946

Vec: hlásenie

Bratský

Ústredný sekretariát DS

B r a t i s l a v a

Podpísaný Emil Šimko, okr.(esný) taj.(omník) DS v Skalici, dovoľujem si ešte mimo hlásenia, že som nastúpil službu okr.(esný) taj.(omník) dňa 1. X. 1946, podať obširnejšiu informatívnu správu o stave okr.(esného) sekretariátu a okresnej organizácie v akom som ho našiel a prevzal.

1. Organizačno-politická časť.

V obciach okresu Skalica je založených 24 miestnych organizácii DS. Tieto sa dnes nachádzajú v žalostnom stave, pretože morálnej podpory sa im nedostalo už od 26. mája

1946. V dôsledku toho, že nebola dodnes zadržaná ani jedna schôdza politického alebo organizačného rázu, je badateľný jasný rozkol v MO(Miestnej organizácii) DS, ktorý je zapríčinený počinaním miestnych autonómnych funkcionárov. Dokonca všedným zjavom sú osobné intrigy medzi samotnými vedúcimi činiteľmi OO(Okresnej organizácie) DS. Tento nedostatok je tiež citeľný čo do počtu členov, pretože títo autonómni funkcionári vybočili z normálnej dráhy, v ktorej pred nedávnom bola ešte spolupráca s príslušníkmi bývalej HSLŠ, ktorých je tu značná väčšina. Ovšem ide tu o tých bývalých príslušníkov HSLŠ, ktorým DS ako taká dáva možnosť preorientovať sa. K tomuto, aby mohla byť zjednaná náprava, je nezbytné potrebná reorganizácia všetkých výborov MO(Miestnych organizácií) DS, čo by sa dalo previesť už v mesiaci novembri 1946 a to v rámci organizačného poriadku DS tak, že by to zostalo nezmenené na funkčné obdobie 1947.

Priebeh organizačných vecí čo do obnovy ONV a MNV, bol som pred tieto postavený, keď tie sa nachádzali v pokročilom stave a okamžite niektoré nedostatky som hneď doplnil, takže dnes prebiehajú riadne podľa platných predpisov, bez vážnejších ťažkostí.

Tu v tomto okrese sú t. č. ostatné politické strany tiež nie v organizačnej činnosti až na Stranu slobody, ktorá má tu veľmi dobrú pôdu pomocou tunajšieho rodáka Ing. Pavla Blahu.

Finančno-hospodárska časť.

Po prevzatí sekretariátu mal som možnosť zistiť nasledovné skutočnosti. Keďže sa tunajšia verejnosť dozvedela, že bol vymenený býv.(alý) okr.(esný) taj.(omník) obdržal som viac urgencií týkajúcich sa vyplatenia niektorých účtov, ktoré dodnes OS (Okresný sekretariát) DS dlhuje. Zatiaľ vám uvádzam tie, o ktorých mi bolo zmienené.

Ako aj Vám je známe za osobné auto zn. Tatra 57 OS (Okresný sekretariát) DS dlhuje 25 000.- Kčs, bývalý majiteľ u mňa túto pohľadávku už druhý raz urgoval. Za opravu auta OS (okresnému sekretariátu) DS dlhuje firme "Šturma" asi 1250 Kčs.- Potom v tunajšom kníhkupectve je dlh v sume 5. 365.80 Kčs, administrácii "Čas" a "Pravda" spolu 560 Kčs. Vo Zväze hospodárskych družstiev je OS (okresný sekretariát) DS dlžný za benzín 3.414.25 Kčs. Ďalej u firmy "Kohút" v Jolíši ostáva nevyrovnaný benzín 2.529 Kčs. Konečne mám veľmi vážne obavy, že v krátkej budúcnosti sa určite objavia ďalšie záväzky voči tunajšiemu sekretariátu, o ktorých sa dodnes nik nezmienil.

Členských príspevkov bolo za rok 1946 vybraných súmerne 9.962 Kčs a Ústrediu DS bolo z toho poukázaných 1510 Kčs, zvyšok ako vysvitá z pokladničného denníka bol daný na réžiu sekretariátu a na volebné výdavky.

Inventárne predmety a kancelárske potreby som prevzal, riadne podľa inventárnej knihy v dost' zodpovedajúcom stave až na auto, ktoré hneď popisujem.

Okresný sekretariát má osobné auto zn. Tatra 57 avšak toto je jazdy úplne neschopné: potrebný výbrus, s rozbitým sklom, bez vnútorných gúm a z dvomi pneumatikami, ktoré sú veľmi ťažko poškodené. Mimo toho ako som spomenul na toto auto je OS (Okresný sekretariát) DS dlžný 25.000 Kčs.

Upozorňujem ešte raz ústredný sekretariát, že je potrebná urýchlená náprava vo všetkých bodoch tohto oznámenia. Avšak dopredu, aby som mohol začať riadnu organizačnú činnosť je potrebné v prvom rade dať do poriadku auto.

Dúfajúc, že láskavo zoberiete na vedomie toto hlásenie, v práci za demokraciu končím s bratským pozdravom.

Emil Šimko

okr.(esný) tajomník

Správnosť údajov tohoto oznámenia potvrdzuje

Skalica, dňa 5. X. 1946

nečitateľný podpis

podpredseda OSDŠ - člen SNR

Slovenský národný archív Bratislava f. Demokratická strana, 403 - 94 - 3.

Dokument č. 83

Rezolúcia z pracovného zjazdu Strany slobody z 3. novembra 1946 v Novom Meste n/V.

R e z o l ú c i a

z pracovného zjazdu Strany slobody konaného 3. novembra 1946 v Novom Meste n/V.

Účastníci pracovného zjazdu Strany slobody konaného 3. novembra 1946 v Novom Meste n/V. obraciame sa na Ministerstvo školstva a osvetu a na všetky patričné miesta a v mene práva a slobody žiadame, aby poštátnenie škôl bolo novelizované zákonom, ktorý by na Slovensku vrátil všetky školy a internáty cirkvi (po)ďľa stavu z 2. novembra 1938, ako i tie, ktoré si cirkev po tomto termíne vlastným nákladom nadobudla.

Žiadame, aby zákonom boli priznané práva cirkvi školy zakladať a rozširovať (po)ďľa potreby a (po)ďľa želania rodičov.

Žiadame slobodnú náboženskú školu udržiavanú štátom.

Žiadame, aby dôležitosť náboženstva bola dokumentovaná i tým, že vo vysvedčeniach bude náboženstvo uvedené medzi vyučovacími predmetmi na prvom mieste.

Žiadame, aby kríž vo všetkých učebných a úradných miestnostiach bol povinne zavesený na čelnom mieste a žiaci aby boli svojimi vychovávateľmi vedení k náboženským úkonom a v nich podporovaní.

Pretože duch školy je odvislý predovšetkým od učiteľa, žiadame výdatne podporovať vzdelanie a výchovu dostatočného počtu učiteľov na cirkevných učiteľských prípravovniach a nezverovať duše dieťok nezodpovedným nekvalifikovaným učiteľským silám natrvalo.

Žiadame ochranu katolíckeho učiteľstva pred šikanovaním inak zmýšľajúcich kolegov a nadriadených.

Ak by bola pochybnosť o tom, či cirkevná škola na Slovensku je želaním väčšiny slovenských rodičov, žiadame plebiscit.

Poštátnenie všetkého školstva považujeme za skutok, ktorý sa prieči zásadám ľudovodemokratického zriadenia, v ktorom má byť rešpektovaná sloboda občanov a ich vôľa zúčastniť sa (po)ďľa vlastného názoru na správe vecí štátu. Nadiktovanie jednotnej štátnej školy vychádza z princípu totality a fašizmu a preto je v najostrejšom rozpore s tými ideálmi slobody a práva, za ktoré ľudstvo toľko obetí prinieslo v minulej vojne.